Q. D. B. V.

DISPVTATIO INAVGVRALIS MEDICA,
SISTENS CASVM
DE

COLICA FLATVLENTA INCOLIS GEDANENSIBVS FREQVENTISSIMA,

QVAM
SVB PRÆSIDIO ALTISSIMI,
MAGNIFICO VNIVERSITATIS RECTORE
AC PRO-CANCELLARIO,
REVERENDISSIMO ET PER-ILLVSTRI DOMINO,
DOMINO
CHRISTOPHORO IGNATIO
DE GVDENVS,
EPISCOPO ANEMORIENSI,
VFFRAGANEO ERFORDIENSI, EMINENTISS. PRINCIP. ELECTORIS MOGVNT.
CONSIL. ECCLESIAST. EJVSDEMQVE PER THVRING. IN SPIRIT. SIGILLIF.
J. V. D. INSIGN. ECCLES. COLLEG. S. SEVER. CANON. CAPIT.
ET SCHOLAST.

INDVLTV ET CONSENSV GRATIOSÆ
FACVLTATIS MEDICÆ
IN ALMA AC PERANTIQVA HIERANA
PRO GRADV DOCTORIS
VNA CVM PRIVILEGIIS ATQVE IMMVNITATIBVS HVIC
DIGNITATI COMPETENTIBVS LEGITIME OBTI-
NENDO

PVBLICÆ ET PLACIDÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTET

TrauGott Lohr/ *Nordhusa-Thuringus,*
Medicinæ Practicus Gedanensis,
AD D. XXVIII. JVNII ANNO MDCCXXVI.
IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS HORIS CONSVETIS.

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

PROŒMIVM.

Entriculi & *inteſtinorum* canalem nervoſo-membranaceum fertilem morborum fomitem fovere, minerisque morboſis ſolennem quaſi officinam præbere, unanimi conſenſu redunt Medici. Quum is enim alimentorum ræparationi, particularum ſalubrium & nutriiarum ſecretionibus, heterogenearum exetionibus promovendis in ſtatu ſecundum turam inſervire debeat, his neceſſariis funionibus non legitime ſuccedentibus prætercturalis exinde ſtatus, ſeu ataxia & anoma- motuum ſubſequi ſolet. Interroganti aun, cur & quomodo hujus canalis functio- non rite procedant, ſequentia paulo intius ſunt perſcrutanda. Primo namque ali-

mentorum quantitate immodica homines gulæ indulgentes ſibi ipſis nocere ſolent, dum majorem ciborum copiam aſſumunt, & nullam proportionem ingeſtorum cum viribus ventriculi obſervant, cum tamen optime ſcire debeant, quod omne nimium naturæ inimicum, & ſecundum CELSI verba nunquam utilis ſit nimia ſatietas. Quam ob rem intemperantia gulæ dira generis humani carnifex haud inepte nuncupatur. Ingeſtorum porrò qualitatem vitioſam vitioſos primarum viarum humores generare poſſe, nemo in dubium vocabit. Præterea plures ſucci fermenteſcibiles, ut ſaliva, mucus, bilis quoque depravata, cum multis aliis cauſis, in hunc canalem, tanquam multorum morborum fontes confluunt, ubi propter inteſtinorum plicas, valvulas, flexuras & anfractus collecti hærent, & niſi motu progreſſivo celeriter expellantur, ſtagnatione peſſimam naturam induunt, morbosque producunt triſtiſſimos. In quorum cenſum vel maxime veni *Colica flatulenta*, præcipue autem illa, qua *Incolæ Gedanenſes* frequentiſſime adfliguntur. Cuju morbi indoles præterlapſo ſex annorum ſpati

mi

mihi innotuit, quo temporis intervallo *in civitate Gedanensium amplissima* medicam Praxin sub divina gratia exercui felicissimam. Quemadmodum autem *speciminis inauguralis* loco hanc *Dissertationem* conscripsi, ita quoque publicæ Virorum peritissimorum censuræ illam subjicere placuit. In tria tantummodo Capita eandem dispescui, quorum Caput primum recensebit *Casum de Colica flatulenta*, cum hujus morbi completa historia, ex compluribus observatis & adnotatis circumstantiis prognata, alterum continebit *resolutionem hujus Casus Pathologicam*, tertium *reflectionem Therapeuticam in se* comprehendet. Faxit SVMMVM NVMEN, ut omnia cedant in *Dei T. O. M.* gloriam, proximique salutem.

CAP. I.
SISTENS CASVM DE COLICA FLATVLENTA INCOLIS GEDANENSIBVS FREQVENTISSIMA.

§. I.

VIdua honesta 39. annorum Gedani nata & educata, spongiosi habitus corporis, sanguinolenta & carnis plena, hilarioris & sensibilioris animi,

ad iracundiam vero & terrorem valde proclivis, ante pubertatis annos, priusquam tributum Lunare persolveret, conquesta est de continuis doloribus colicis, cum maximis flatulentiis, palpitatione cordis, & alvi obstructione junctis. Usurpatis autem nescio quibus medicamentis colici dolores quidem cessarunt, remansit tamen venter tympani instar tensus, & flatibus repletus, cum pectoris angustia & capitis dolore intensissimo. Medicus in consilium vocatus his symptomatibus removendis varia præscripsit medicamina, quibus assumtis, perque tempus continuatis, mitius factum est malum, non vero penitus sublatum.

§. II.

Postquam autem prima vice menstrualis profluvii signa sentiret, certo credebant Medici hanc colicam mensibus legitime fluentibus esse remissuram. Finitis autem illis eadem, qua antea, passione exercebatur, licet ordinario tempore semper sufficienti quantitate menstrua prodirent. Annis aliquot sub colicis cruciatibus peractis matrimonium iniit, & cum marito mercatore sub strictissimo gelu merces emendi & vendendi fine ad nundinas profecta est, in quo itinere partes extremas cum abdomine non solum nimio frigore tactas, sed etiam domum rediens colicam sensit sæviorem, quam tamen cum vino de corticibus aurantiorum cremato mitigavit. Tribus vicibus successive imprægnata sanos peperit infantes.

§. III.

Ast marito opinione citius ante septennium defuncto in mœrorem nimium conjecta adsvetis colicæ insul-

insultibus subsequentium symptomatum cohors accessit, maxima nimirum præcordialis anxietas, germ. **es wird ihr flau, schlim oder benaut,** obfuscationes oculorum, tinnitus aurium, lipothymiæ frequentes, cordis tremor & palpitatio, partium extremarum refrigeratio, pressio ventriculi, **als wenn ein Stein auf den Magen liege,** dolores capitis & dorsi, **Kopf und Creutz brechen,** incarcerati flatus, **verschlossene Winde,** & borborygmi, Vomitus & eructationes sonoræ, debilis appetitus & pulsus, vires langvidæ, urina pauca, aquosa, turbida, alvus segnior, interdum tamen aliquot dies nimis fluida, quæ excretio æque ac si ructibus frequens pateat exitus, **wenn sie öfters laut auffstossen oder aufbölcken, oder Winde absetzen können,** hos cruciatus sedare aliquantisper & mitigare solet.

§. IV.

Passioni huic molestissimæ jamjam septem annos fuit obnoxia, continuo quidem non decubuit, sed potius negotiis suis domesticis & mercatoriis potuit utplurimum præesse. Neque certum invasionis tempus & periodum observarunt symptomata, nonnunquam enim horis matutinis ante potum herbæ Theé, nonnunquam post illum multoties ante, sub & post prandium, vel cœnam, vel ipsa nocte exacerbascunt. inter alia præprimis multiplici experimento compertum habeo, viduam hanc post iracundiam aut terrorem, in quam verbo aut vultu austero incendi facillime potest, statim crudelissimam hanc circa præcordia anxietatem cum plurimis recitatis symptomatibus experiri. Eundem quoque effectum præbent esculen-

ta

ta & potulenta, victus ratione lacticiniis, fructibus horæis, carnibus & piscibus infumatis, induratis, salsis, acidis quoque cibis admodum delectatur, præ omnibus tamen globulos farinaceos cum siccis prunis Damascenis & syrupo coctos, item fagopyrum, milium, pisa, fabas, brassicam rubram & albam libenter comedit. Cerevisia, potui quotidiano inserviens, tenuis, nomine & reipsa tenuis est, **gering Trincken**, multoque minus, quam cerevisia Gedanensis nigra, satis cocta, sufficienter lupulata, legitime fermentata & defæcata reperitur. Hinc celerrime acescit, & flatibus & borborygmis progignendis viam pandit. Peregrinas autem cerevisias per mare, per tellus advectas, vinum quoque Gallicum & Rhenanum, etiam crematum non nisi saccharo remixtum bibere, plurimorum Incolarum Gedanensium mos est ac consvetudo.

§. V.

Scitu insuper maxime necessarium est, domicilia eorundem ita utplurimum esse exstructa, ut gravior aër Atmosphæricus, per anticas fores in ampla domorum spatia irruens, contentum ibi aërem, respectu totius Atmosphæræ leviorem, valde premat, & vehementer expellat, si huic per fenestram aut januam e diametro aut postica in domuum parte apertam exitus concedatur. Homines autem, qui in ejusmodi loco, quem aër ille motu celerrimo perrumpit, paulo diutius commorantur, facillime flatulentias in intestinis incarceratas sentiunt, & conqueruntur: **sie haben allzulang im Zug-Winde gestanden, und sich die** Colic **aufgerührt.** Ulterius observari meretur, quod Geda-

nen-

nenses pavimentorum aut tabularum lignearum loco in atriis & hypocaustis, quam calcant terram, lapidibus quadratis varii coloris & figuræ, admodum concinne dispositis, mit Fliesen, exonare soleant. Quos lapides singulis ferme diebus aqua & instrumento setaceo, den Schrobber dicto, mundificare, & sine proverbiali sensu lateres lavare coguntur ancillæ.

§. VI.

Ultimo loco nec prætereundum silentio est, sexum sequiorem præcipue his cruciatibus flatulentis esse expositum, quamvis adolescentes & viri nequaquam ab hac passione sint liberi & immunes. Dantur tamen omnino gradus Colicæ hujus flatulentæ, qui pro subjectorum differentia, causarum concurrentium & symptomatum pluralitate quam maxime differunt. Alii enim propter anxietatem atrocissimam ita prosternuntur, ut lipothymiis & deliriis obruantur, & dies aliquot gravissime decumbant, alii vero mitiora hujus Colicæ flatulentæ symptomata persentiscunt.

CAP. II.

CONTINENS HVJVS CASVS RESOLVTIONEM PATHOLOGICAM.

§. I.

QVemadmodum in meæ Dissertationis Titulo & per totum Caput primum Colicæ flatulentæ, Incolis Gedanensibus frequentissimæ, mentionem feci, hujusque Historiam cum omnibus circumstantiis, qua potui perspicuitate, tradidi; ita quoque eandem

dem definire & Pathologico scrutinio resolvere susceptum exigit negotium. Colica igitur flatulenta Incolis Gedanensibus frequentissima est morbus spasmodicus in canali intestinorum, præcipue verò coli residens, ab impura primarum viarum colluvie, & a flatibus præsertim incarceratis, pressionem ventriculi, anxietatem præcordialem, dolores capitis & dorsi, vomitus, borborygmos, alvique obstructiones procreantibus dependens, spasticis stricturis ordinem & proportionem motuum in solidis & fluidis perturbans, & secretionis & excretionis functiones imminuens.

§. II.

Quum sub Colicæ generali nomine plures hujus morbi species comprehendantur, quæ gradu, caussis, partibus affectis, nec non symptomatibus differunt: Sic in cognoscenda hac Colica flatulenta differentiam, quæ huic cum aliis Colicæ speciebus intercedit, paulo attentius evolvere necessarium est. Differt igitur Colica flatulenta a Colica humorosa, utpote aliis symptomatibus stipata: in humorosa enim fixus, perterebrans, pungens, aut rodens dolor abdominis, vel intestini coli percipitur, Reissen und Kneipen im Leibe, qui partim excrementis induratis, partim viscido-glutinosæ & acidæ mucilagini, in intestinis stagnanti, sua debet incunabula. Differt quoque ab illa Colica, quam convulsivam Practici denominant, sese que cum dolore contorquente, lacerante, lancinante nunc in duritiem abdominis tendente, aut convulsionibus, aut contorsionibus intestinorum, als wenn sich alles im Leibe umdrehet, manifestat, & à crispatura spasmodica nervo-

rum

rum ad inteftina diftributorum, & per confenfum affectorum nunquam non proritatur. Neque aufim illam vocare Nephriticam, Podagricam, feu Arthritidem anomalam internam, nec hæmorrhoidalem, nec mere biliofam, utpote quæ horum affectuum fignis antecedentibus, caufis & fymptomatibus infeparabili nexu concomitantibus eft deftituta.

§. III.

Neque convenit Colica flatulenta cum eadem, qua lue Venerea infecti nonnunquam affliguntur, nullis nifi mercurialibus unguentis fuccumbenti, ex diverfiffimo antecedentium caufarum concurfu orta, & a Zacuto Lufitano *L. 2. Praxeos Admirabilis Obferv. 22.* adnotata. Neque huc pertinere videtur illa colicæ paffionis fpecies, quæ ex deglutitorum v. g. nummorum aureorum fubfiftentia in cellulis coli, ftercoribus tranfitum præpedienti, originem duxit, obfervante Bartholino *C. 3. Epift. 69.* it. Borello *C. 4. Obferv. 25.* Nec confundenda eft cum atrociffima Colica, quæ tuffim, præcordiorum anguftiam, & refpirandi difficultatem a vapore faturni haufto habuit comitem, qualis Obfervatio legi meretur *in M. N. C. Ann. 3. Obferv. 131.* Nec Colica Calculofa in hunc cenfum venit, ubi nempe ex calculofa in inteftinis concretione graviffimi dolores colici fufcitati, & excretis e canali inteftinorum calculis iterum mitigati funt, qualia exempla Horftius *L. 4. Obferv. 44. & feqq.* publici juris fecit. Diftinctiffima denique eft ab illa Colica, cujus dolorum contumaciffimorum fcaturigo ex vermibus & lumbricis provenit, quam fpeciem Colicæ Verminofam Ama-

tus Lusitanus *Cent. 1. Cur. 5. & 33. p. 232. 236. 237.* ulterius delineavit.

§. IV.

Quanquam nemo negare potest, singulas Colicæ species sororiam quasi inter se habere cognationem; ut quævis tamen ab altera rite discernatur, maximopere necesse est. In colica igitur flatulenta ab aliis Colicæ speciebus dignoscenda primario symptomata essentialia, & deinde, quæ cum aliis communia habet, pro viribus utut exiguis enodare me oportet. Symptomata quod attinet essentialia, sunt illa: flatus intestino colo firmissime incarcerati, eructationes sonoræ, & potius dicam, gravissime resonantes, & borborygmi sub incurvatione abdominis ab adstantium auribus distincte perceptibiles, & ab aliis colicis borborygmis vehementiori tono, quem præbent, differentes. Quæ cum aliis Colicæ speciebus communia habet symptomata, sunt spasmodicæ intestinorum & partium vicinarum stricturæ & tensiones, anxietas præcordialis, dolores capitis & dorsi, vomitus, alvi obstructiones, perturbatio motuum, atque secretionum & excretionum imminutio. Causarum ratione omnino etiam differt Colica flatulenta ab aliis, quippe quæ non ex sola materiali causa peccante viscido-acida vel biliosa in intestinis semper præsenti exsurgit, multo minus intestinis insontibus ex sola spasmodica nervorum a plexibus mesenterii dispersorum contractione primordia sumit, sed cum prædictis causis concurrentibus sæpissime depravatæ ventriculi functionis & labefactati motus peristaltici soboles est.

§. V.

§. V.

Definitione & differentia Colicæ flatulentæ præmiſſa, reſolvendus eſt caſus in hac Diſſertatione recenſitus, ut eo melius innoteſcat hujus morbi geneſis atque indoles. Quod ſi itaque Colicæ flatulentæ in hoc caſu allegatæ initium & progreſſum conſidero, clariſſime patet, viduam hanc primis annis, ante profluvium lunare, initumque matrimonium e Colica laboraſſe Humoroſa. Cujus rei teſtimonium perhibent colici dolores continui & flatulentiæ frequentes cum alvi obſtructione pertinaci junctæ. Cauſa tunc temporis non alia fuit, quam vitium in diæta commiſſum, ex quo ſaburra viſcido-acida in regione prima, imprimis vero in inteſtino colo fuit coacervata; Siquidem ex §. 4. Cap. I. liquet, hanc fœminam ſaccharatis, alimentis dulcibus, fructibus horæis facile fermenteſcibilibus, lacticiniis & acidis delectatam eſſe, tenuemque pro potu ordinario cereviſiam citiſſime aceſcentem bibiſſe. Nihil autem magis inteſtinorum vitio Colicam excitare ſolet, quam acidum tunicis nerveis inimiciſſimum, unde etiam hi dolores ſuam duxere originem. Flatulentiæ proventus alvique obſtructio eodem jure materiam viſcido-acidam in flexura coli ſtagnantem pro cauſa agnoſcit. Quemadmodum autem morbis pro circumſtantiarum varietate alia atque alia ſymptomata ſuperveniunt; ita quoque in hoc caſu ſymptomata, aliis Colicæ ſpeciebus ſimillima obſervanda occurrunt, ut venter tympani inſtar tenſus, & flatibus repletus, pectoris anguſtia & capitis dolores, in ſequentibus explicanda.

§. VI.

Quoniam vero hæc ſymptomata multoties quidem mitigata, nihilominus tamen penitus haud ſublata ſunt; ſic quoque ventriculus & inteſtinorum canalis quantitate & qualitate peccantium & vitioſorum humorum majorem accumulavit copiam, majoremque contraxit labem & atoniam, corpusque hujus viduæ ſucceſſive debilius, genus nervoſum imbecillius redditum eſt, hinc non potuit aliter fieri, quin ad Colicam, qua diutius oppreſſa fuit, truculentiora acceſſerint ſymptomata, quorum cauſæ ulterius ſunt evolvendæ.

§. VII.

Præcordialis igitur anxietas teſtante Ettmüllero nihil aliud eſt, quam dolor orificium ventriculi ſuperius angens, qui ab hujus conſtrictione & motu convulſivo provenit. Hanc vero conſtrictionem & motum convulſivum ſuſcitant flatus, a quibus fibræ irritantur & vellicantur, unde membranæ ſe contrahentes orificio ſuperiori ſimul ſtringendo ſtimulum addunt, adeoque non ipſum cor laborat ſecundum vulgi opinionem ſed ventriculi orificium ſuperius radix eſt harum circa præcordia anxietatum. Nonnunquam tamen a partibus externis regurgitans ſanguis cum impetu ruit ad cor, excitatque mole ſua premente anxietates quam maximas.

§. VIII.

Obfuſcationes oculorum, tinnitus aurium, lipothymiæ, cordis tremor ac palpitatio, & dolores capitis partim a colluvie primarum viarum viſcido-acida & amurca biliosa, partim a ſpaſmis & flatibus incarceratis &

con-

congestionibus sanguinis, derivari debent. Quod si enim materia peccans viscido-acida in intestinis paulo diutius remanet, tunc semper concipit majorem acorem, qui tunicam intestinorum nerveam admodum sensibilem rodendo & vellicando ad maximas stricturas impellit. Motu autem spastico in intestinorum canali simul quoque mesenterii plexus, qui a nervo intercostali & pari vago oriuntur, suosque ramos diffundunt partim ad renes, partim ad intestina, partim ad ventriculum nunc sævius, nunc mitius convelluntur, ut per consensum nervorum gravissima symptomata, v. g. in capite suscitata, causam tamen radicatam in spasmodica primarum viarum crispatura omnino habere possint.

§. IX.

Partium extremarum refrigeratio etiam spasmodicas pro causa habuit stricturas. Dum enim fœmina sensibilioris naturæ ad spasticas stricturas proclivis corpus suum vento, inibi dicto, dem Zug-Winde, exposuit, aut tempestate humida, pluviosa aut frigida per plateas deambulavit, aut etiam in conclavi lapidibus quadratis exornato recenter lotis, aut ab aeris mutatione humidis, paulo diutius commorata est, tunc protinus extremarum partium spasmus, non solum cutis superficiem cum delitescentibus sub ea glandulis & tubulis occlusit, transpirationem impedivit, sordesque excrementitias versus interiora repulsit, verum etiam ventriculi & intestinorum canalem flatibus & borborygmis mirum in modum replevit, motumque peristalticum turbando maximos cruciatus excitavit. Multiplicibus quoque observationibus constat, hanc viduam statim insultibus

co-

colico-flatulentis obrutam esse, quando nempe ad iracundiam permota, aut terrore perculsa fuerit. Quod certiorem me fecit, bilem per iram vehementius commotam, inque duodenum majori quantitate effusam, cum particulis acido-austeris mixtam, non solum atroces spasmos, sed etiam maximam flatuum copiam exitum sollicitantium produxisse. Terror quoque partium externarum spasmodicam efficit contractionem, qua sangvis a circumferentia ad centrum pellitur, unde vasa detumescunt, venis nullis, vel minimis tantum apparentibus, facies pallorem contrahit, partes externæ refrigerantur & contremiscunt. Terrorem insuper sequi solent anxietates præcordiales, spirandi angustia, pulsus debilis & frequens, obfuscationes oculorum, tinnitus aurium, lipothymiæ, cordis tremor ac palpitatio, flatus & borborygmi, & plura alia symptomata.

§. X.

Semper quidem in omnibus subjectis intestinum jejunum flatibus repletum reperitur, ut secundum plurimorum opinionem parietes intestinorum, ne invicem collabantur, distentos conservet, & consequenter tunicarum intestinalium pori maneant patuli. Ast de hujusmodi flatibus hic non est sermo, sed potius de illis, quorum in Casu hujus Dissertationis allegato facta est mentio. Flatuum itaque origo est investiganda, quæ sæpius materiæ viscido-acidæ & biliosæ, sæpius depravatis ventriculi & intestinorum functionibus atque atoniæ, nonnunquam etiam causis externis, ut refrigerationi pedum &c. & spasmo a peripheria ad centrum tendenti adscribi debet. A prædicta

dicta causa materiali celerrime subnasci posse flatus, crebra eorundem eruptio post iram testatur, pariter ac materiæ viscidæ vel acidæ, vel amaricantis per vomitum ejectio. Assumta etiam alimenta flatus in primis viis generare posse, experientiâ comprobatur. Illi tamen, quorum tonus intestinorum est destructus, & functiones viscerum depravatæ sunt, ad progignendos flatus maxime dispositi habentur. Cujus rei testimonium exhibent viscerum tono destituti, qui ex cibis eupeptis seu facillimæ concoctionis, & minime flatulentis per vitiosam concoctionem & digestionem copiosissimos flatus parturiunt; cum tamen alii robustiores alimenta, utut maxime flatulenta, sine suborta digerunt flatulentia.

§. XI.

Flatuum generatione cognita ad truculentos illorum effectus explicandos procedendum esse arbitror, quod ut eo melius succedat, situs coli maxime est necessarius. Intestinum igitur colon a dextro ingvine incipiens supra circa dextrum renem sursum assurgit versus hepar, & inde sub costis nothis transversim fertur ad hypochondrium sinistrum, cujus magnam quidem partem occupat; nihilominus tamen mox angustatum contorquetur ad renem sinistrum, ubi tandem ad os sacrum in intestinum rectum devolvitur. Ex situ intestini hujus tortuoso & flexuoso intelligere unusquisque potest, materiam primarum viarum peccantem, & scybala indurata, ipsosque flatus non tantum in colo hospitium invenire aptissimum, sed etiam ipsum canalem cum retentis imbecillioribus in subjectis per spasmum coarctari & constringi posse. Quo autem constricto flatus incarcerati per calorem internum ra-

refacti,

refacti, elasticitate sua & vi expansiva intestinorum distorquent gyrum, illorumque cavitatem distendunt, & statu naturali reddunt ampliorem, maximeque turgidum. Hinc borborygmi seu murmura ventris, hinc pressio ventriculi molestissima cum doloribus capitis & dorsi connexa, hinc venter tympani instar tensus, hinc anxietates præcordiales, hinc eructationes sonoræ, hinc virium & appetitus prostratio, alvique obstructiones in Casu hoc resolvendo sævissimam suam exercuerunt tyrannidem. Cur autem Incolis Gedanensibus Colica hæc flatulenta solennis sit & frequentissima, ex antecedentibus petenda est ratio.

CAP. III.
COMPREHENDENS REFLECTIONEM THERAPEVTICAM.

§. I.

QVum itaque hominum sanitas multiplicibus & innumerabilibus exposita sit mutationibus, quæ solidarum & fluidarum partium motus nimis augent vel infringunt, & secretiones & excretiones, aliasque functiones corporis animalis perturbant: vocanda omnino in subsidium est medendi methodus, quæ remedia causis morbificis exstirpandis adæquata inveniat, eademque certo ordine, certo tempore ac dosi pro cujusvis corporis & morbi conditione tota curationis periodo administret.

§. II.

Bina autem sunt, quibus medendi methodus innititur, genuina veritatis & certitudinis fulcra, quorum unum ratio, alterum experientia appellatur, nexu mu-

tuo sibi invicem jungenda. Illa namque, nisi experimentis firmetur, solis speculationibus etiamsi subtilissimis, morbos haud tuto exstirpat; hæc vero nisi ratio accedat, fallacissima secundum Hippocrat. Aphorism. 1. est, & agyrtarum potius ac circumforaneorum, qui rationibus solidis destituti solam experientiam crepant.

§. III.

Ut autem Medicus feliciter suo fungatur officio, suas habeat indicationes necesse est, quarum interventu rationes inquirit, cur in morbis hoc vel illud medicamen præscribendum vel fugiendum esse protinus dignoscit. Indicationes vero sumuntur ab ægrotantium symptomatibus, ad quas formandas etiam urinæ inspectionem aliquid conferre plurimi existimant. Non tamen hic intellectam volunt empyricam illam ac divinatricem artem ex urina judicandi, & specialissima ægro nunquam viso præsagiendi, qua imperiti non aliter de morbi genio, de causis & modo fiendi impudentissima garrulitate perorant, ac si per aliquot menses intra corpus ægroti stipendia fecissent, vel ibi, tanquam in ventre balenæ cum Jona per triduanas moras totius œconomiæ animalis arbitri fuissent.

§. IV.

Resectis igitur supervacaneis ambagibus ad reflectionem Therapeuticam me ducunt quatuor indicationes, quas ratio dictitat, & experientia confirmat: Prima nempe: impura primarum viarum colluvies est corrigenda & evacuanda, secunda: Spasmi sunt consopiendi, tertia: Flatibus procurandus est exitus, & denique qnarta: ventriculo & intestinis labefactatis restaurandus est tonus. Indicationi primæ inserviunt ea, quæ acidum in primis viis præcipitant, viscidorum humorum saburram, quam urina turbida te-

 statur,

ſtatur, incidunt & reſolvunt, bilem attenuant, & per alvum lubricam leniter educunt: Meo uſui ceſſit medicamen ex aloe encheireſi quadam correcta & cum menſtruo alkalino in elixiris formam redactum, die Alterations-Tropfen dictum, quod non ſolum ſucceſſive acidum præcipitat, viſcidum reſolvit, ſed etiam bilem copioſius effuſam vi laxante leniſſima educit, alvumque ſervat apertam.

§. V.

Secunda indicatio medicamenta expoſcit ſpaſmos conſopientia, in hunc finem pulveres Antiſpaſmodicos, Cinnabarinos & Pillulas balſamicas Sthalii cum fructu adhibui, & frequentem Clyſterum emollientium ſvaſi uſum. Flatibus incarceratis exitus ut procuretur medicaminibus, tertiæ indicationis urget neceſſitas, quod permultis Eſſentiis, Carminativis, & Aromaticis in caſſum adhibitis præſtitit Balſamus Vitæ, quo aſſumto utplurimum eructationibus copioſiſſimis via patuit, & mitiora facta ſunt ſymptomata. Quartam indicationem quod concernit, ventriculo & inteſtinis labefactatis ſtomachica & roborantia dicantur: hac ratione Pulverem Pomorum Aurantiarum immaturarum adjecta pauca quantitate Pulveris Chakarillæ, aut ex his duobus menſtruo quodam digeſtione Eſſentiam extractam non ſine fructu præbui uſurpandam.

§. VI.

Licet Materia Medica non ita pauper & manca ſit, quin magnam farraginem medicamentorum cuivis indicationi inſervientium annectere potuiſſem, tamen ad prolixitatem evitandam undæ undam addere nolui. Hic tantum quæ in Caſu Diſſertationis hujus recenſito proficua fuere, adpoſui. Plura legere qui ſatagit, prolixiores Celeberrimorum Practicorum libros evolvat, in quibus majorem conſcriptarum Formularum copiam in unaquaque Colica paſſione laudatarum inveniet. Quibus B. L. me relinquo commendatiſſimum.

F I N I S.

FA

FACVLTATIS MEDICÆ
IN ALMA AC PERANTIQVA HIERANA
DECANI
HIERONYMI Rudolff/

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS,
EMINENTISSIMI ELECTORIS MOGVNTINI CONSILIARII ET ARCHIATRI, CHYMIÆ ET MATHEMATVM PROF. PVBLICI, LAVD. FAC. MEDIC. ET PHILOSOPH. ASSESSORIS ORDINARII,

EPISTOLA GRATVLATORIA

AD NOBILISSIMVM, CLARISSIMVM ATQVE EXPERIENTISSIMVM

DOMINVM

Trau Gott Lohr/

Nordhusa-Thuringum,
& Medicinæ Practicum Gedanensem Felicissimum,

DE DIV OPTIMO CVM SVCCESSV ABSOLVTIS STVDIIS, FELICISSIMA PRAXI MEDICA HACTENVS EXERCITA, ET OBTINENDIS SIMVL PROMERITIS SVPREMIS HONORIBVS DOCTORALIBVS.

tralibus gratulari de obtenta saluberrima perfectione ternarii hujus speratissimi: εὐφυείας, εὐπαιδείας & εὐζωείας. *A Parentum enim Honoratissimorum prosapia Nobilissima prose-minatus* 1. habilitate atque ingenio, 2. educatione, & 3. vitæ immunitate *te nullibi non commendasti luculentissime. Te re ipsa commendas* 1. doctrina, 2. vita, & 3. moribus. *Te quoque Inclytæ atque Amplissimæ Facultati Nostræ Medicæ commendasti uberrime in* examine primo, secundo & tertio, disputatione *nim. publica Inaugurali, verbo: Te exhibuisti in studio physico & anatomico versatissimum, in pharmaceutico & chymico exercitatissimum, in theoretico doctissimum, in practico experientissimum, ut diu promeritum gradum Doctoris Medici supremum condebite reportes.* En trinum perfectum. *Det DEUS, ut Tibi semper affulgeat imposterum quoque* trinum perfectum: 1. Praxis Medica felicissima & sparta uberrima. 2. Conjugium saluberrimum, *& tandem 3. post seros & Nestoreos quoque annos* beata ἀνάλυσις; *Sic enim ex omni parte eris beatus.*

Dabantur è Museo d. XXIIX. Junii MDCCXXVI.

Erffurti.

